

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 vtrum episcopatum finaliter recusare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

hinc licitus. Et propterea ga appetere episcopatum, ut profit ec...

Si es pfectus, uade, & uende, omnia quae habes: sed, Si uis pfectus esse. Et huius differentiae ratio est, quia secundum Dionysium...

AD III. dicendum, quod dispensatio spiritualium frumetorum non est facienda secundum arbitrium cuiuslibet: sed principaliter quidem secundum arbitrium, & dispositionem Dei...

Ad hoc dicitur, quod haec uerba auctoris intelligenda sunt ut in pluribus, quoniam perfectorum paruus est numerus...

menta spiritualia, cui non competit ex officio, nec ei a superiori iniungitur, si ab aliorum correctione, aut gubernatione desistat...

AD IIII. dicendum, quod sicut Greg. dicit in pastorali. * I saias q mitti uoluit, ante se p altaris calcem...

ARTICVLVS II.

Utrum liceat episcopatum iniunctum omnino recusare.

AD SECVNDVM sic proceditur. Videtur, quod liceat episcopatum iniunctum recusare. Vt n. Greg. dicit in pastorali. * Peractam uita...

¶ 2. Preter. Sicut Gregorius dicit, tria genera impedimentorum ad obediendum. s. auferibili a se, uel a praepo...

Super Quaestione centesima aduagesima magna. Ar. 1.

In ar. 2. eiusdem q. nota, quod cum in corpore dicitur, quod si cur ad inordinatione...

Lib. 19. c. 19. circa h. ar. 5.

In par. l. c. 7. a medio.

quod 5. art. 22.

Par. 1. cap. 7. paulo a pri.

Q. 26. ar. 2. & q. 183. ar. 1. c. 1.

Per. 1. ca. 9. a medio.

mandare aliquid dispensando in vinculo constitutionis. Vno modo, quia id quod mandat, est secundum se consonum religioni: sed obuiat huiusmodi mandato impedimentum aliquod ex vinculo constitutionis, in quo tamen praelatus potest dispensare. Verbi gratia. Mandat praelatus alicui, quod vadat predicatum, aut quod disputet, legat, aut aliquid huiusmodi consonum suae religioni faciat: sed quia est feria sexta, & ille est debilis, & non potest verum, quae simul perficere, scilicet ieiunium, & mandatum adimplere, & propterea excusat se forte ab obedientia: proculdubio tenet subditus obedire praelato mandati, & dispensat in ieiunio. Nec excusat a transgressione precepti, eo quod consonum religioni precepit: nec abutitur potestate dispensandi, sed optime vitur ea ad subtrahendum impedimenta melioris boni, & hoc optime probat argumentum ex littera ista. Si autem praelatus alio modo se habet in praecipiendo, & dispensando, quia scilicet solum actum praecipit in quo dispensat, puta, nihil aliud praecipit, quam ut frangat ieiunium in feria sexta, non tenetur subditus obedire: & eo quod actus iste qui praecipit, non est proprie religioni consonans, nisi forte tolerabiliter. Vnde Bernardus: Vota mea praelatus non minuat sine necessitate.

Habetur hic Prologus in glo. ordinaria in princ. Euang. Marci.

Epist. 81. Pauli ante med. tom. 1. in c. epist.

Arg. praeced. ad 3.

Lib. 19. c. 19. circa fi. t. 5.

Pat. 1. ca. 6. circa prin.

ualde difficile est, ut aliquis se purgatum possit cognoscere, nec debet aliquis non purgatus sacra mysteria adire. Si ergo aliquis non sentiat se esse purgatum, quantum sibi episcopale iniungatur officium, non debet illud suscipere.

¶ 3. Praet. De beato Marco Hieronymus dicit in prologo super Marcum, quod amputasse sibi post fidem pollicem dicitur, ut sacerdotio reprobis haberetur. Et similiter aliqui uotum emittunt, ut nunquam episcopatum accipiant: sed eiusdem rationis est ponere impedimentum ad aliquid, & omnino recusare illud. ergo uideatur quod absque peccato possit aliquis omnino episcopatum recusare.

SED CONTRA est, quod Augustinus dicit ad Eudosium. * Si qua opera uestra mater Ecclesia desiderat, nec elatione auida suscipiatis, nec blandiente desidia desipatis. Postea subdit. Neque otium uestrum necessitatibus Ecclesiae praeparatis, cui parturienti si nulli boni ministrare uellet, quanto faceremini non inueniretis.

RESPON. Dicendum, quod in assumptione episcopatus duo sunt considerata. Primum quidem, quid deceat hominem appetere secundum propriam uoluntatem. Secundum, quid hominem deceat facere ad uoluntatem alterius. Quantum ergo ad propriam uoluntatem conuenit homini principaliter insistere propriae salutis: sed quod aliorum salutem intendat, hoc conuenit homini ex dispositione alterius potestatem habentis, ut ex supradictis patet. * Vnde sicut ad inordinationem uoluntatis pertinet, quod aliquis proprio motu feratur in hoc, quod aliorum gubernationi praeficiatur: ita est ad inordinationem uoluntatis pertinet, quod aliquis omnino contra superioris iniunctionem praedictum gubernationis officium finaliter recuset propter duo. Primum quidem, quia hoc repugnat charitati proximorum, quorum utilitati se aliquis debet exponere pro loco, & tempore. Vnde Augustinus de ciui. Dei dicit, quod negotium iustum suscipit necessitas charitatis. Secundum, quia hoc repugnat humilitati, per quam aliquis superiorum mandatis se subijcit. Vnde Gregorius dicit in pastoralis. Tunc ante Dei oculos uera est humilitas, cum ad respiciendum hoc, quod utiliter subire praecipitur, pertinax non est.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quamuis simpliciter & absolute loquendo, uita contemplatiua potior sit quam uita actiua, & amor Dei quam dilectio proximi: tamen ex alia parte bonum multitudine praefertur est bono unius. Vnde Augustinus dicit in acerbis praemis: Neque otium uestrum necessitatibus Ecclesiae praeparatis, hoc ipsum ad dilectionem Dei pertinet, quod super illud Io. vii. Paucos mecum habetis, quia non scitis quid uultis. Sit amoris officium pacere dominum, sicut fuit timoris indicium negare officium. Si autem praelatus non sit actiuus, ut contemplatiuum desideret, dicitur de ciui. Dei, quod si impotentialis officii, nec sic delectanda est uita, quae in contemplatione habetur. AD II. dicendum, quod nullum re praelato ad aliquod illicitum, factumque supra dicta sunt de obedientia. Pertinet, quod ille, cui iniungitur officium, in se aliquid sentiat, propter quod ei prelationem accipere. Hoc autem non quod oque quidem remoueri potest, cui pastoralis cura iniungitur, puta, si de proposito, quod potest delectatione non excusatur, quin finaliter recuset, lato iniungenti. Quandoque uero impotens quo fit ei illicitum pastorale officium remouere: sed praelatus qui iniungitur, si uolens, uel excommunicatus & interdictus praelato iniungenti ostendit, mentum remouere uoluerit, non potest dire. Vnde Exodus. 4. cum Moyses dicitur. Domine non sum eloquens ab hereditatis: Dominus respondit ad eum. Ego quod ceboque te quid loquaris. Quis remoueri impedimentum, nec peruenire per eum cui iniungitur, sicut si archidiaconi possit super irregularitate dispensare, ut non tenetur ei obedire ad suscipiendum, uel etiam sacros ordines suscipiendum, quod non contra praecipitum amputando, quamuis eum credibilem in spiritu sancto fecisset, sine quo non potest cui sibi manum iniicere. Qui autem praelatus dat se obligare ad hoc, quod nec per superioris praelati accipiat, illi nec tenetur ad hoc se obligare, ut quantum ad praesens scopus non querat, nec licet praelatus te necessitate, licitum est uotum quod esturum id quod hominem facere debeat.

A solute loquendo, uita contemplatiua potior sit quam uita actiua, & amor Dei quam dilectio proximi: tamen ex alia parte bonum multitudine praefertur est bono unius. Vnde Augustinus dicit in acerbis praemis: Neque otium uestrum necessitatibus Ecclesiae praeparatis, hoc ipsum ad dilectionem Dei pertinet, quod super illud Io. vii. Paucos mecum habetis, quia non scitis quid uultis. Sit amoris officium pacere dominum, sicut fuit timoris indicium negare officium. Si autem praelatus non sit actiuus, ut contemplatiuum desideret, dicitur de ciui. Dei, quod si impotentialis officii, nec sic delectanda est uita, quae in contemplatione habetur.

AD II. dicendum, quod nullum re praelato ad aliquod illicitum, factumque supra dicta sunt de obedientia. Pertinet, quod ille, cui iniungitur officium, in se aliquid sentiat, propter quod ei prelationem accipere. Hoc autem non quod oque quidem remoueri potest, cui pastoralis cura iniungitur, puta, si de proposito, quod potest delectatione non excusatur, quin finaliter recuset, lato iniungenti. Quandoque uero impotens quo fit ei illicitum pastorale officium remouere: sed praelatus qui iniungitur, si uolens, uel excommunicatus & interdictus praelato iniungenti ostendit, mentum remouere uoluerit, non potest dire. Vnde Exodus. 4. cum Moyses dicitur. Domine non sum eloquens ab hereditatis: Dominus respondit ad eum. Ego quod ceboque te quid loquaris. Quis remoueri impedimentum, nec peruenire per eum cui iniungitur, sicut si archidiaconi possit super irregularitate dispensare, ut non tenetur ei obedire ad suscipiendum, uel etiam sacros ordines suscipiendum, quod non contra praecipitum amputando, quamuis eum credibilem in spiritu sancto fecisset, sine quo non potest cui sibi manum iniicere. Qui autem praelatus dat se obligare ad hoc, quod nec per superioris praelati accipiat, illi nec tenetur ad hoc se obligare, ut quantum ad praesens scopus non querat, nec licet praelatus te necessitate, licitum est uotum quod esturum id quod hominem facere debeat.

AD III. dicendum, quod non est de se necessarium ad salutem saecularium ex superioris praecipito. Haec sunt necessaria ad salutem, potest aliquid mentum licite apponere antequam alioquin non liceret alicui transire ad aliam, ne per hoc impediretur alicuius officium, uel sacerdotis: non autem hoc, quod per se sunt de necessitate salutis. Vnde Marcus non contra praecipitum eum amputando, quamuis eum credibilem in spiritu sancto fecisset, sine quo non potest cui sibi manum iniicere. Qui autem praelatus dat se obligare ad hoc, quod nec per superioris praelati accipiat, illi nec tenetur ad hoc se obligare, ut quantum ad praesens scopus non querat, nec licet praelatus te necessitate, licitum est uotum quod esturum id quod hominem facere debeat.

ARTICVLVS III. Vtrum oporteat eum, qui ad episcopatum assumitur, esse ceteris meliorem. AD TERTIVM sic proceditur. Vt quod oporteat eum, qui